

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVIII, broj 7

14. veljače 2008.

cijena 100 Ft

Komentar

Sve se vrti oko proračuna

I posljednja skupština Hrvatske državne samouprave s nizom točaka dnevnoga reda pokazala je bjelodano kako se sve vrti oko proračuna. Kada se govori o HDS-u, onda oko njegova proračuna za 2008. godinu. Nakon umalo trosatne rasprave proračun je prihvaćen, od 35 nazočnih zastupnika (četiri opravdano odsutna) 34 je glasovalo za, a jedan je bio protiv. S više-manje nevjerice i sumnje sa strane pojedinih zastupnika (unatoč prihvaćenom proračunu) čulo se pitanje kako će se postavljeni zadaci moći ostvariti da bi se na kraju godine postigla pričuva u proračunu HDS-a od planiranih 32 milijuna forinti. Danas mađarska država i vlada stalnom potporom, uglavnom ostvarenom putem natječaja, potpomaže djelovanje državnih samouprava manjina i u prvom redu ustanova u njihovu vlasništvu iz sredstava koja su u državnom proračunu namijenjena za potrebe manjinskih zajednica, a koja uskladuje Ured za manjine pri Uredu premijera. Državne samouprave, tako i hrvatska, u posljednjih osam godina preuzele su u svoje vlasništvo i utemeljile vlastite ustanove. Primjerice slovačka državna samouprava, koja je politički predstavnik onolikoga broja građana slovačke nacionalnosti u Mađarskoj koliko i nas Hrvata ovdje ima, iz fonda za ustanove za 2008. godinu dobila je 92,8 milijuna forinti, a hrvatska 47 milijuna za svojih pet ustanova. Neke su manjine preuzele škole, muzeje, zavode, a neke su utemeljile i svoja poduzeća, privredne subjekte koji bi po logici biznisa trebali ostvarivati dobit; ako to i ne, a ono bar pozitivnu nulu u poslovnoj godini. Tu smo unatoč očekivanjima još na samim počecima. Veliku raspravu izazvao je prijedlog proračuna HDS-a za 2008. godinu u kojem poduzeća u vlasništvu HDS-a na kraju poslovne godine trebaju poslovati, zapravo ostvariti pozitivnu nulu. Jer iz fonda za ustanove i oni su dobili potporu, ali bi je trebali, ili bar njezin dio, vratiti na neki način u proračun HDS-a koji bi na taj način povećao, bude li sve u redu i ako se planirano ostvari, svoju pričuvu za petnaestak milijuna forinti. Što vjerojatno, bar oku laika, izgleda kao namjera daljnjem povećanju fonda proračunskih sredstava namijenjenih internom natječaju HDS-a za mjesne manjinske samouprave, udruge i ine subjekte, a da se ne dira u državnu potporu dobivenu za djelovanje HDS-a (koja u ovoj godini iznosi 88,6 milijuna forinti) i nalazi se u rubrici: takozvana tehnička stavka samouprave koja se ne može upotrijebiti za ostvarenje zadataka (takva su i sredstva i 47 milijuna forinti iz fonda za ustanove te 111,917 milijuna normative, glavarine i financijskih sredstava iz natječaja santovačke škole). Cjelokupni proračun HDS-a za 2008. godinu sa svim njegovim ustanovama i poduzećima, pričuvama i ostalima iznosi 325,7 milijuna forinti (ako se ostvare planirani prihodi). U doba smo interneta i web-stranica ovaj je napis tek dio nedovršenih razmišljanja o proračunu i proračunima koji bi, nastavimo li na tu temu razmišljati, mogao iz tjedna u tjedan puniti stupce naših komentara. Želite li se udubiti u HDS-ov proračun i proračune njegovih institucija i poduzeća, možete to učiniti ako kliknete na www.horvatok.hu.

Branka Pavić-Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Prošla subota, bar za mene, bila je izuzetno naporna. Održana je prva skupština HDS-a koja je imala podužu raspravu glede proračuna za 2008. godinu s novinama i ciljevima glede djelovanja ustanova koje su u vlasništvu Hrvatske državne samouprave. Gotovo jednoglasnim potvrđivanjem svih točaka dnevnoga reda zastupnici su rekli svoje mišljenje o istima, time i o proračunu HDS-a za 2008. godinu. Ova se sjednica po drugi put u povijesti sjednica Skupština Hrvatske državne samouprave od 1994. godine naovamo prenosila uživo putem interneta, dostupan je njezin sadržaj na web-stranici Radija Croatia svima onima koji žele saznati od riječi do riječi što je izgovoreno i tko je što izgovorio. U svakom slučaju velik je to i transparentan korak u javnosti rada najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, i na neki način utječe i na cjelokupno preoblikovanje dosadašnje slike hrvatskih medija u Mađarskoj. Sve u svemu, moramo zaključiti, bar mi novinari koji smo bili nazočni, kako nam je rečeno i ono što smo čuli zadalo nove zadatke u sferi informiranja. Zasada taj potpuni iskorak u javnost rečenoga na sjednicama skupština svojih državnih samouprava nije učinila nijedna druga manjina u Mađarskoj. Vrijeme je da se zaključi kako nitko zainteresiran prošle subote (naravno ako ima mogućnost uporabe interneta) nije bio zakinut za informaciju iz prve ruke te kako mu pri tome

nitko nije osporio pravo interpretacije po svom habitusu. S druge strane, potrošač hrvatskih medija u Mađarskoj iz njihovih izvješća s lica mjesta, ako se njima bude koristio, uvjerit će se ili, bolje rečeno, moći će ocijeniti vjerodostojnost, i cjelovitost njihova informiranja. Samim time dorasli smo vremenu koje se zalaže za neovisnost medija. Ali s druge strane, govoriti o neovisnosti manjinskih medija u sadašnjoj konstelaciji snaga, načinima i oblicima njihova financiranja, o njihovim planovima i programima unapređivanja medijske scene, njihovim organizacijskim oblicima, potpuno je izlišno. Iako smo zakoračili u korizmu, u naše uredništvo stižu kraći napisi i mnogobrojne slike sa školskih maskenbala i maskenbala u vrtićima, koje će biti sastavni dio našega sadržaja do kraja korizmenoga razdoblja. Balova ima i u korizmi, jednako kao i prela. Samo prošle subote imali smo nekoliko velikih hrvatskih okupljanja, tako u Šeljenu, Barči, Aljmašu, Bačinu... I ma koliko se neki od nas povlačili u svoje oklope kazujući kako balovi i nisu neka stvar, nepobitno je da su oni mjesto neobvezatnoga susretanja Hrvata, pri kojim se susretima vode veoma ozbiljni razgovori. A to nam je i cilj, razgovarati i uvjeravati jedni druge u ispravnost potrebe ostvarivanja naših zamisli i ciljeva.

Branka Pavić-Blažetin

Na sjednici Skupštine HDS-a 9. veljače bilo je radno

Aktualno

Natječaj HDS-a

Skupština Hrvatske državne samouprave raspisuje natječaj za sufinanciranje djelatnosti mjesnih i županijskih hrvatskih samouprava, mjesnih hrvatskih ustanova i registriranih hrvatskih udruga.

Pravo natjecanja imaju sve mjesne i županijske hrvatske samouprave, mjesne hrvatske ustanove i registrirane hrvatske udruge. Mjesne hrvatske ustanove i registrirane hrvatske udruge uza svoju molbu dužne su priložiti i suglasnost mjesne hrvatske samouprave.

Svaki natjecatelj ima pravo podnijeti samo jednu molbu.

Novčanim sredstvima Hrvatske državne samouprave sufinancirat će se ovi sadržaji koji će biti ostvareni u 2008. godini:

- kulturne priredbe
- dječji i omladinski tabori
- vjerska djelatnost
- terenska i znanstvena istraživanja kojima

je svrha proučavanje i publiciranje mjesnoga kulturnog naslijeđa

- kupnja glazbala za školski tamburaški orkestar i za mjesne tamburaške sastave koji djeluju u okviru mjesnoga kulturnog društva; glazbala treba uvesti u svoj inventar
- kupnja narodnih nošnji.

Pri dodjeli sredstava u prednosti će biti oni natjecatelji čiji ponudeni sadržaji imaju tradiciju, te sadržaji koji će se ostvariti u drugim regijama (npr. turneje, gostovanje itd.) ili u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlačićima.

Na natječaju ne može sudjelovati natjecatelj koji nije predao obračun o sredstvima koje je dobio od HDS-a do 31. prosinca 2007. i samouprava koja nije predala

molbu prema odredbi Vlade br. 375/2007 (XII. 23).

Ponude koje nisu poslane do navedenog roka, smatrat će se nevaljanima.

Uz molbe molimo priložiti:

- plan rada natjecatelja za 2008. godinu
- proračun natjecatelja za 2008. godinu
- opis programa (sadržaja) za koji se traži potpora na hrvatskom jeziku
- podroban proračun programa (sadržaja)
- suglasnost mjesne hrvatske samouprave.

Rok za dostavu molba: 22. ožujka 2008. godine.

Molbe molimo poslati na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave: 1089 Budimpešta, Ul. Lajosa Bíróa 24.

Raspisan natječaj Javne zaklade za 2008. godinu

Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj raspisala je natječaj za 2008. godinu kojim će podupirati zalaganje na polju očuvanja te razvijanja kulture i nacionalne samosvijesti nacionalnih i etničkih manjina.

Putem natječaja podupiru se ove aktivnosti:

Kulturni i vjerski programi na materinskom jeziku. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 10. ožujka 2008.; odluka: u travnju 2008. godine.

Narodopisni tabori za djecu i mladež na materinskom jeziku. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 10. ožujka 2008.; odluka: u travnju 2008. godine.

Znanstvene priredbe. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 18. travnja 2008.; odluka: u svibnju 2008. godine.

Razvijanje fonda javne zbirke na materinskom jeziku. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 18. travnja 2008.; odluka: u rujnu 2008. godine.

Regionalni i mjesni elektronski mediji na materinskom jeziku. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 18. travnja 2008.; odluka: u svibnju 2008. godine.

Kazališna djelatnost na materinskom jeziku. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 18. travnja 2008.; odluka: u svibnju 2008. godine.

Izdavačka djelatnost na materinskom jeziku ili dvojezična. Za programe koji se odvijaju u razdoblju od 1. ožujka 2008. do 28. veljače 2009. godine. Rok za predaju natječaja: 18. travnja 2008.; odluka: u rujnu 2008. godine.

Podjela sredstava iz Fonda za ustanove HDS-a za 2008. godinu

Ukupno: 47 milijuna Ft

Naziv ustanove	Dodijeljen iznos
Croatia Kht. (Budimpešta)	9 milijuna Ft
Zavičaj d. o. o. (Pag)	10 milijuna Ft
za financiranje dvaju tabora	
Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj (Pečuh)	8 milijuna Ft
Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu	10 milijuna Ft
Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj (Prisika)	10 milijuna Ft
5 za postavljanje stalne izložbe	
5 za funkcioniranje	

Hrvatska samouprava grada Budimpešte

poziva Vas i sve zainteresirane
26. veljače, s početkom u 15 sati

u Klub Hrvatske škole
(Budapest XIV. okrug,
Kántorné sétány 1-3)

na tribinu Hrvatskog glasnika,

tjednika Hrvata u Mađarskoj,

na susret i razgovor s

Brankom Pavić-Blažetin,

glavnom i odgovornom urednicom
Hrvatskoga glasnika.

Sve Vas rado čekamo!

Anica Petreš-Németh
predsjednica
Hrvatske samouprave
grada Budimpešte

Pozivnica

HRVATSKE ŠICE – Par ljet tomu da su i u ovom naselju obnovili običaj Branja rozmaringa. Po informaciji načelnika sela László Kovácsa, šički mladići su 2. februara, subotu s jačkom i tancom razveselili stanovnike sela, a ujedno i nazvistili kraj fašenskoga veselja kot i konac zime.

PETROVO SELO – Klub za čuvanje tradicij predvidja svoje sljedeće spravišće 17. februara, nedilju, početo od 15 uri. U okviru sastanka će muzeolog, Andraš Handler držati predavanje o povijesti Gradišćanskih Hrvatov, a detaljno će se baviti s petrovskim korijeni i našimi praoci. Kotrigi kluba svaki misec jedanput se okupljaju, u kulturnom domu, oko jedne određene hrvatske teme, pod organizacijom Petra Škrapića ter Hajnike Horvat-Filipović.

NARDA – SAMBOTEL – Donedavni načelnik južnogradišćanskoga naselja Narde, dr. Šandor Horvat, jur izdavno je poznat u našoj županiji kot bivši novinar ter etnograf a uza to ljeta dugo je jur i ravnatelj Željeznožupanijskih muzejov u Sambotelu, kot i državni predsjednik narodnosnoga odiljenja Ugarskoga etnografskoga društva. Aktivno potpomaže i djelo županijskoga Črljenoga križa, Karitasa i pred kratkim je stekla diplomu vjeroučitelja. S tim hoteć-nehoteć, moremo povezati i njegovu novu funkciju jer od oktobra prošloga ljeta je izabran za predsjednika sambotelske grupe Saveza kršćanskih intelektualcev. Ov savez je u Ugarskoj najveća kršćanska civilna organizacija, ka funkcinora med društvenimi uvjeti. Ukupno ima 85 lokalnih grup i već od 6000 članov na području cijele Ugarske. Sambotelska grupa trenutačno broji sto kotrigov i cilj novoga predsjednika je uz ostalo, pojačati članstvo i s mladjimi ljudi, intenzivirati dijalog med povijesnimi Crikvami, i ne nazadnje organizirati predavanja, diskusije, okrugle stole na različite, zanimljive vjerske i svitske teme.

Dr. Šandor Horvat od oktobra je predsjednik Saveza kršćanskih intelektualcev

Aktualno

Prva ovogodišnja skupština HDS-a

Umjesto dosadašnjeg zastupnika HDS-a Joze Solge, koji je od 1. siječnja na dužnosti voditelja Ureda HDS-a, u zastupnički stolac zasjela je Kristina Kramer iz Šomodske županije. * Sljedeća skupština HDS-a bit će 26. travnja u Prisiki. Prva jesenska skupština HDS-a bit će održana 12-14. rujna u Zavičaju d. o. o. na otoku Pagu u Vlačićima. *** Predsjednik Skupštine Mišo Hepp obavijestio je zastupnike kako je održan sastanak u Uredu manjinskog ombudsmana 6. veljače te je izrađen prijedlog nacrtu za rješavanje pitanja parlamentarnog zastupstva manjina. Ako se 13 manjinskih zajednica u Mađarskoj slože oko spomenutoga dokumenta, on bi trebao ići pred parlamentarne stranke. *** Svi HDS-ovi zastupnici predali su Uredu svoje imovinske kartice navrijeme, pa mogu i sudjelovati u radu Skupštine, naglasio je predsjednik Odbora za financije Šandor Petković.**

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu HDS-a, 9. veljače održana je prva ovogodišnja redovita skupština kojoj se od 39 zastupnika odazvalo njih 35. Odsutni su bili: Joža Takač, Stjepan Turul, Stipan Karagić i Zorica Babić-Agatić. Devet predloženih točaka dnevnoga reda prihvaćeno je bez dopune, pa je točno, kao po švicarskom satu, u 10.00 otpočeo rad najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj pod presjedanjem Miše Heppa.

Jednoglasno je prihvaćena prva točka dnevnoga reda: izvješće predsjednika o radu između dva zasjedanja Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao, o izvršenju odluka za koje je bio ovlašten predsjednik, te izvješće zamjenika predsjednika HDS-a Đuse Dudaša i Matije Šmatovića.

Druga točka dnevnoga reda: Prihvaćanje plana poslovanja Zavičaja d. o. o. za 2008. godinu i Prihvaćanje plana poslovanja Non-profitnog poduzeća Croatica za 2008. godinu izazvalo je raspravu među zastupnicima. Usmenu dopunu planu rada Zavičaja dao je ravnatelj Ladislav Gujaš, a ravnatelj Croatice Čaba Horvath zbog obiteljskih razloga nije mogao pribivati sjednici, pa time ni eventualno usmeno obrazložiti plan poslovanja te odgovoriti na pitanja i izjave koje su postavljene glede plana poslovanja i plana proračuna Croatice Kht za 2008. godinu. Novina u odnosu na dosadašnju praksu jest kako je HDS kao sastavni dio svoga proračuna u 2008. godini ugradio i prihod koji očekuje od svojih poduzeća. Svi su odbori posebno zasjedali na tu temu u pripremi Skupštine i složili se o tim pitanjima. Od Zavičaja i Croatice, reče predsjednik HDS-a, očekuje se refundacija onih sredstava za

usluge koje će HDS pružiti na korist Hrvata u Mađarskoj, pri tome se u prvom redu misli na povećanje fonda za sufinanciranje djelatnosti samouprava i udruga koji za 2008. godinu u proračunu HDS-a iznosi 10 milijuna forinti + 2 milijuna za turneje folklornih ansambala po hrvatskim regijama. U usmenoj dopuni Ladislav Gujaš reče kako su planovi jedno, a njihovo ostvarenje drugo. On sada pregovara s agencijom koja bi paški objekt uzela u turistički najam u trajanju od 90 do 100 dana, čime bi se u njemu povećao broj noćenja. Gujaš je ukazao na troškove koji se javljaju u održavanju objekta kao i troškove udovoljavanju uvjeta za njegovo funkcioniranje. U tijeku ljeta HDS će u paškom zdanju ostvariti dva jezična tabora. Može li Zavičaj ostvariti prihod od 10 milijuna forinti? Gujaš je već u svome planu poslovanja potvrdio da ga on planira ostvariti, a u usmenoj dopuni je kazao kako će to biti moguće ako se ostvari planirani broj noćenja, sve ovisi o potpunosti objekta, sastavu gostiju, tako da je po njemu danas teško odgovoriti na to pitanje. Naglasio je kako je dosada u objekt uložena dobitak od 30 milijuna forinti. Na to ga je zastupnik Petković podsjetio kako je paški objekt iz fonda za ustanove dobio otprilike iznos u visini uložene svote i upitao ga za broj ostvarenih noćenja u prošloj godini. S jednim suzdržanim nakon rasprave prihvaćen je Zavičajeve plan poslovanja.

Nažalost, u odsutnosti ravnatelja Croatice povela se rasprava na koju on nije mogao reagirati. Napomenimo ovdje kako je suvlasnik Croatice u omjeru od 49% Savez Hrvata u Mađarskoj. Croatica ima Nadzorni odbor koji je zasjedao koncem siječnja, na kojem su, kako saznajemo, tražene dodatne informacije

o poslovanju poduzeća. Skupština HDS-a iz fonda za ustanove i ove je godine namijenila Croatiaci 9 milijuna forinti, time što očekuje dio prihoda od najamnine prostorija u Ulici Nagymező 49. Croatia ima i dug prema HDS-u te se zastupnik Petković, osvrnuvši se na plan rada i plan proračuna Croatice za 2008. godinu, zapitao kako ne vidi stavku povratka spomenutoga duga od 5 milijuna forinti, to više što u planu proračuna Croatia računa na 14 milijuna potpore HDS-a iz fonda za ustanove, a dobit će 9 milijuna. Petković je zaključio kako negdje u zraku glede plana proračuna Croatice visi desetak milijuna forinti, stoga ako HDS prihvati svoj plan proračuna za 2008. godinu, u skladu s njim i ravnatelj Croatice treba preinačiti svoj plan proračuna i poslovanja. Razvila se rasprava u kojoj je predsjednik HDS-a Mišo Hepp kazao kako poduzeće trenutno ima na računima u bankama oko 28 milijuna forinti, te kako u ugovoru ravnatelja Croatice stoji da on ima pravo na 10% nagrade po ostvarenoj pribavljenoj materijalnoj dobiti. Hepp je naglasio kako misli da su hrvatska poduzeća dorasla postavljenim zadaćama čije će ostvarenje, ne malom pomoći, i dalje pomagati HDS, te naglasio kako je za Croatia za 2008. godinu predviđeno 9 milijuna iz fonda za ustanove. Zastupnik Pajrić se zapitao: ako Croatia, po predsjednikovim riječima, ima oročena sredstva, zašto se njihova kamata ne vidi u planu proračuna Croatice. Zastupnik Ostrogonac reče kako se već niz godina povlači pitanje Croatice i malih primanja novinara, a oni su, bome, lani od HDS-a dobili ne mala sredstva. Povelio se i pitanje Croatice i Hrvatskoga glasnika koji svake godine dobiva zajamčenu državnu potporu iz fonda za izlaženje manjinskih tjednika. Prozvana je i Glasnikova urednica Branka Pavić-Blažetin, koja je nazočila skupštini. Odgovorivši na pitanje zastupnika Đurica, naglasila je kako ona nije ovlaštena na davanje nikakvih informacija glede primanja novinara i inih, te da ugovore s njima, pa i s njom, potpisuje ravnatelj Croatice. Dodala je kako bi voljela, kada se razgovara o Croatia, da se ne razgovara isključivo o Hrvatskome glasniku, a kada se razgovara o troškovima i primanjima u poduzeću, da se ne razgovara isključivo o primanjima četvero Glasnikovih novinara (što pokazuje dosadašnja praksa) jer u Croatia osim njih radi još ne mali broj novinara i zaposlenika, kao što je vidljivo i iz njezina plana proračuna i plana poslovanja. Nakon svega prihvaćen je modificirani plan poslovanja Croatice Kht.

U trećoj točki dnevnoga reda, unutar prijedloga i prihvaćanja proračuna HDS-a za 2008. godinu, raspravljano je i o podtočkama prihvaćanja proračuna dviju HDS-ovih ustanova čiji je proračun sastavni dio proračuna HDS-a: santovačka škola i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. Skupštini su

nazočili njihovi voditelji Joso Šibalin i Ernest Barić. Šibalin je naglasio kako se planira proširiti i osuvremeniti škola, te da je predan natječaj vrijedan 200 milijuna forinti kod Ureda za regionalni razvoj južne Mađarske, a predsjednik HDS-a pohvalio je Šibalina za njegov izniman doprinos razvoju santovačke hrvatske škole, koja će najesen možda povećati broj učenika za 100%. Naime, selo Santovo ne može više uzdržavati seosku osnovnu školu, pa je za očekivati kako će se dio učenika iz Santova upisati u našu tamošnju hrvatsku školu.

Osvrnuvši se na HDS-ov proračun, zastupnica Balatinac smatra kako je svota od 10 milijuna forinti iz fonda za ustanove namijenjena Muzeju u Prisiki pozamašna, a imamo mi još muzeja (mohački) u kojima se čuva neprocjenjivo blago Hrvata u Mađarskoj. Odgovoreno je kako je u prisieki muzej dosada uloženo 32 milijuna forinti te kako ga ove godine treba završiti. U dopuni prijedloga HDS-ova proračuna za 2008. godinu predsjednik Odbora za financije Šandor Petković naglasio je kako je planirano ostvarenje pričuve od 32 milijuna forinti, od čega je 22 milijuna forinti svota za koju se nadaju kako će tek stići u taj isti proračun do kraja godine, ali to se možda i neće moći u potpunosti ostvariti. U raspravi zastupnici Völgyi i Pajrić tražili su potporu za koljnofsku školu, odnosno za zemaljski šopronski tamburaški tabor, ali Skupština to nije izglasovala. Glede koljnofske škole predsjednik Odbora za školstvo Gabor Györfvári naglasio je kako dvojezične škole imaju mogućnost traženja dodatne potpore od 90 do 100 posto, maksimalno do 30 milijuna nadopune proračuna iz fonda za održavanje dvojezičnih i jednojezičnih škola i ustanova nadležnog ministarstva putem ispunjavanja jednostavnog obrasca, a glede šopronskog tabora zastupnici su reagirali kako bi onda istu potporu zavrijedili i ostali tabori. Zastupnik Pajrić uz rečeno potaknuo je i pitanje potrebe jačanja civilne sfere i razvijanje (utemeljenje) mreže suradnika za ostvarenje

zacrtnih zadataka na terenu, naglasivši kako je tek privid da je hrvatska zajednica jaka, te se osvrnuo na kupnju novoga službenog automobila, založivši se za jeftiniju varijantu. Pri tome je naglasio kako ga ne smeta namjena sredstava za određene namjene tek relacije i prioritete pri izglasavanju i podržavanju prijedloga i njihova izglasavanja. Nakon završene rasprave prihvaćen je prijedlog HDS-ova proračuna za 2008. godinu.

Prišlo se potom donošenju odluke o raspisivanju natječaja HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih i županijskih samouprava, mjesnih hrvatskih ustanova i mjesnih hrvatskih udruga, te je donesena odluka o roku prijave, 22. ožujka.

U petoj točki dnevnoga reda jednoglasno je prihvaćeno i odlučeno da se HDS-ovi vrijednosni papiri drže i dalje u državnim papirima jer oni imaju najmanji rizik.

U šestoj točki dnevnoga reda donesena je odluka u svezi s vladinom odredbom br. 376/2007. (XII. 23) članka 14 i 15, a u sedmoj točki dnevnoga reda prihvaćeno je modificiranje osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu.

U osmoj točki dnevnoga reda, kao predstavnik hrvatske državne samouprave (bez prava glasa), u Odbor za bodovanje natječaja manjinskih samouprava (br. vladine odredbe: 375/2007. (XII. 23) 5§(5) izabran je Šandor Petković.

Pod točkom ostala pitanja i prijedlozi glede primanja predsjednika HDS-a, predsjednik Odbora za financije Šandor Petković reče kako se koeficijent množenja primanja javnih djelatnika povećao na 38 650 forinti, predsjedniku je množitelj 10, uz to izglasovano mu je i 30% visine mjesečnih primanja na ime nadoknade troškova, također po slovu zakona o javnim djelatnicima. Kao posljednje zastupnike predsjednica Odbora za kulturu Marija Vargović izvijestila je kako će državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj biti 24. svibnja u Kačmaru na tamošnjoj Vodici.

Branka Pavić-Blažetin

KANIŽA – Tamošnji Hrvati pokušavaju u svome gradu udomaćiti hrvatske seoske običaje, kako bi mladima, koji već od rođenja žive u gradu, prikazali vesele običaje s kojima se jačalo zajedništvo. Stoga na danu «Lakovnog četrtka» u središtu grada žene su priredile veselice, koju su posjetili i muškarci, prurušeni u žensko.

SUMARTON – Običaj «Lakovnog četrtka» nije zaboravljen u Sumartonu. Tog dana, 31. siječnja, u Kamanovim goricama okupile su se žene kako bi proslavile svoj dan. Tamburaši «Sumartonski lepi dečki» posjetili su ih da im nude lijepu glazbu, no žene su bile nemilosrdne pa su ih, kako dolikuje običaju, pokušale skinuti. Proslavi su se pridružile i Hrvatice iz Letinje i Petribe.

FIĆEHAZ – U organizaciji mjesne samouprave naselja, 2. veljače u domu kulture priređen je Dan umirovljenika. Načelnica Kristina Šurdi pozdravila je umirovljenike sela, istakla je njihov značaj u odgoju mladih naraštaja i izvijestila ih na koji se način samouprava želi brinuti o njima. Nakon pozdravnih riječi polaznici dječjeg vrtića, mjesni pjevački zbor i sumartonski tamburaši nudili su program starijima.

KERESTUR – U organizaciji Osnovnoga prosvjetnog središta i manjinske samouprave, u selu je 2. veljače priređena fašnička povorka na kojem je sudjelovalo mnoštvo mještana. Sudionici su u krinkama prolazili kroza selo, mještani su ih čekali finim krafnama, toplim čajem i kuhanim vinom, a na kraju povorke u osnovnoj školi priređeno je veselje.

KOTORIBA – U organizaciji Turističke zajednice Općine Kotoriba, 3. veljače održan je tradicionalni kotoripski fašenk na koji se već godinama pozivaju i Keresturci. Skupina iz toga pomurskog sela i ovaj put se odazvala pozivu. Djeca osnovne škole s nastavnice i članovima pjevačkoga zbora obukli se u šarenu cigansku odjeću, za opatice i za gejšu i prošetalu kroza naselje kako bi na kraju sudjelovali na fašničkoj zabavi.

ČAKOVEC – U tome gradu 3. veljače održan je već 45. u nizu tradicionalni Međimurski fašnik. Na njem je sudjelovalo trisetotinjak maski, među njima bili su i članovi KUD-a Sumarton. Članovi pjevačkoga zbora obukli su se u tradicionalnu pomursku krinku, maskirali se u cigansku obitelj, tako da se nije moglo raspoznati tko je muško, a tko žensko.

Intervju sa Stankom Šarićem, frontmenom Najboljih hrvatskih tamburašev

„Među gradišćanskim Hrvatima uvijek se lijepo osjećamo, jer tu se osjeća jedna velika doza onog arhaizma, onog starog hrvatstva koje smo mi u Hrvatskoj zapravo i zaboravili.“

Koljnof, Petrovo Selo, Hrvatski Židan – to su gradišćanske štacije, kade su u minuli ljeti koncertirali Najbolji hrvatski tamburaši. Legendarna tamburaška grupa je lani proslavila 20. obljetnicu uspješne glazbene karijere. Zahvaljujući petrovskoj organizaciji na ovoljetošnjem Hrvatskom balu u Sambotelu, znova su nam dušu sa svojom svirkom oni „zbludili“. Sviđočena sam, njev frontmen, pjevač uprav je takov elementarno-zabavni, a i zanimljivi sugovornik kot i virtualni muzikant na bini.

Razgovor vodila: *Timea Horvat*

Stanko Šarić u društvu novinarku Hrvatskog glasnika

Otkidob sam vidila spot s pjesmom Danijela, vik sam htela biti ta Danijela, a da Stanko Šarić nekako dojaše na svom bijelom konju u moju blizinu. I evo, Bog je ispunio moju želju i imamo sambotelski bal kade moremo poslušati i uživati u glazbi Zlatnih dukatov, Najboljih hrvatskih tamburašev. Kako se vi ćutite ovdje med Gradišćanci?

– Ja bih samo nastavio ovu tvoju najavu, morebit neće biti pristojno kazati, ali ti si rekla da bi se lijepo htjela osjećati Danijelom, na to sam htio samo reći da iskreno žalim što nisi bila ti ta Danijela. A kako se osjećamo u Sambotelu? Ovdje sviramo prvi put, s posebnom dozom treme. Osim toga ovo je jedna velika fešta, jedna od većih na kojem smo svirali uopće, u ovom dijelu Mađarske. Među gradišćanskim Hrvatima uvijek, iskreno, lijepo se osjećamo jer tu se osjeća velika doza onog arhaizma, onog starog hrvatstva koje smo mi u Hrvatskoj zapravo i zaboravili. Kod nas je nekako sve i pošemereno i neke stvari najvrednije iz prošlosti, polako se zaboravljaju. Pogotovo sada nakon rata, svih tih promjena, privatizacija, sve su više preuzele neke vrijednosti naše glave, pa zaboravljamo ono što je najvrednije kod nas, dakle našu prošlost i naše korijene. A vi ste jednostavno odoljeli svemu tome, i svim tim stoljećima ste sačuvali možda

najveće vrednote hrvatske povijesti. Takav osjećaj imam kad dođem ovamo, posebno bih to naglasio za mađarski dio, gdje žive gradišćanski Hrvati, koji su prije 500 godina došli ovamo, kao i oni koji su s one strane granice, u Austriji. Oni su malo razmaženi, ja bih rekao, jer su malo lakše podnijeli teret povijesti, živeći u boljim okolnostima, ne u komunizmu, nego u demokraciji. Vi ste protiv svih poteškoća sačuvali ove stvari o kojima sam govorio, i kad dođemo ovamo, mi smo svega toga svjesni, pa se čovjek osjeća i nekako ponosno zbog svega toga.

Pametim da ste 2004. ljeta svirali u Hrvatskom Židanu i onda si rekao da takav ambijent kojega ste ovdje našli, već odavno nimate u Hrvatskoj?!

– Iskreno, takvu jednu reakciju na te pjesme koje mi sviramo, tu se vidi da zaista ljudi žele pokazati da su sretni zbog toga. Mi kad sviramo u Hrvatskoj, onda je to čisto komercionalno, priča, ljudi se napiju, vesele se, nema dakle te želje da se pokaže da im je doista stalo da uživaju u tomu svemu. Taj osjećaj možemo vidjeti samo ovdje, isključivo. Što nas još oduševi, kako se ovdje igra kolo. Kako je to gizdavo, strašno... Kod nas se isto igra, ali ne tako gizdavo, tako lijepo, ne s takvom dozom ponosa, to zaista treba doživjeti i vidjeti.

Misliš time reći da je danas manje popularno biti domoljubom u Hrvatskoj nek izvan Hrvatske? To i zato pitam jer neki mi je poznanik iz Hrvatske rekao da nam je danas ipak laglje biti Hrvatom u inozemstvu, u dijaspori, nego u samoj Hrvatskoj...

– Ne mislim da je lakše biti vama Hrvat, domoljub nego što je to u Hrvatskoj, međutim, u Hrvatskoj iskazivati domoljublje postalo je onako „de mode“. To više nije fora, nije to zabranjeno, nego ljudima to i nije previše važno, što je možda negdje prirodno. Ustvari, borbu za državu i te dane imamo negdje iza nas, ne tako predaleko, ali jako se brzo ugasio taj osjećaj domoljublja. Iako je to u ljudima uvijek, iskazivanje tog osjećaja, i uživanje u svemu tome onako stavljeno je pod tepih malo, ne znam zbog čega. Zato nisu obični ljudi krivi, u njima je uvijek taj osjećaj, koji se ne

može nikad ugaziti. Mediji su oni koji nas zapravo svaki dan gnječe, ako treba, onda podižemo noge, pa nam daj puške, pa idemo ginuti, ako treba daj nam šamar, ako više nismo dovoljno Hrvati itd. Mislim da u zadnjih skoro deset godina u Hrvatskoj, u hrvatskim medijima je nastalo, ugaziti taj osjećaj domoljublja, i nekako to H od Hrvatske, to možemo malo smanjiti, ugaziti da je ne naglašavamo previše, da se trsimo da ne budemo baš tvrdi Hrvati. Tako ja neke dojmove imam kao promatrač. Naši političari možda više nisu bili samostalni u tomu svemu, pa su slušali nekakve direktive iz Europe, ili ne znam od koga već, jer nikome ne paše veliki hrvatski nacionalizam. Prije svega meni ne smeta nacionalizam, meni je to nešto jako pozitivno, najbolje što čovjek može imati. Ne treba nikog s tim gnjaviti oko sebe, ali u njem treba uživati, dakle ne treba biti nacionalist na jaču štetu, nego uživati u svojem nacionalnom osjećaju, u svojoj naciji. Kad danas govorim ponosno o hrvatskom nacionalizmu, mislim u pozitivnom smislu te riječi, jer ja u tome još uvijek vjerujem, a mnogi možda više ne vjeruju.

Znamo da su bili nedavno izbori u Hrvatskoj, i vi ste nastupali sa svojom glazbom na strani jedne partije. Mislite da je to potrebno za današnje svirače da se pokazuju na jednoj političkoj strani i da sviraju za njeve ljude?

– Ako ćemo govoriti ljudski, političari se bore za neke svoje pozicije u parlamentu, za neke svoje položaje u odborima, na kraju krajeva za novac. I onda su oni željeli da bismo mi na njihovim skupovima pomogli, pa da nam zato plate. Nama je to potrebno, za zaraditi malo novaca. Neću se sad praviti nešto jako pametan pa kazati da nam nije potrebno. Ja bih volio kad bih mogao reći da sam zvijezda veća od političara, pa bih rekao „ne zanima me, gospođo“, međutim, ima i takvih kod nas, nekolicina bitnih izvođača koja nije nastupala na političkim skupovima. To je naše pravo, možemo nastupati uza stranku koju hoćemo, to je normalna pojava u jednom demokratskom svijetu. Ja bih volio kad bih bio tako uspješan da ne moram sudjelovati u političkoj borbi, ali me ne smeta ako sudjelujem u njoj s političkom opcijom koju ja mogu prihvatiti kao takvu.

Lani ste svečevali jubilej vašega djelovanja, znamo da ste bili najpopularniji ipak za vrime Domovinskoga boja. Prekrasne su vam domoljubne ter ljubavne pjesme, ali na koju temu znate još pisati, pjevati u današnjem svitu?

– Ja bih rekao prije svega pjevati jer mi nažalost nismo autori, nego samo izvođači. O puno tema se pjeva zapravo, ima tu riječ o svačemu...

Kao i u jački Posljednja bitka?

– To je opet jedna politička tema, pa na kraju domoljubna, koja ulazi u neke dublje teme. Kad si već spomenula tu pjesmu, neću biti na tragu pitanja, ali moram reći da sam jako bio razočaran kad je Hrvatska televizija odbila emitirati spot te pjesme. Jedino ga

možeš pogledati na internetskoj stranici, na YouTubeu, i u Hrvatskoj je to objavila Nezavisna televizija u Kutini, i još Nezavisni kanal Croatia Records, oni kao nakladnici vrte tu pjesmu. Ja sam zaista bio začuđen kad su urednici HRT-a to odbili emitirati, ne znam što su u tom našli loše. U tom spotu sam, rekao bih, malo šokantno prikazao situaciju, stavljajući tamo sve političke likove zadnjih pedeset godina, i lijeve i desne, kao praćeno za naše riječi pjesme, a urednici kad su vidjeli sliku Hitlera, odmah su tako reagirali, *uh ne*, a zapravo je Hitler stavljen u negativni kontekst, kao i Pavelić. To je jedna urednička odluka, a ja mislim da nisu uopće shvatili o čemu je riječ, ali su odbili emitirati spot. Ako neće to emitirati komercijalna televizija, ne zanima me jer to je njihovo pravo, međutim, oni u javnoj televiziji kao informaciju mogli bi pokazati. Nisu htjeli. Time dokazuje da ona nije javna, čak nije ni u funkciji nikoga, nema jasne stavove, ne zna zapravo što želi i u njoj su nesvjesni urednici. I to je ono što me najviše žalosti.

Kakove novosti imate u vašem sastavu, plane što naliže bliske budućnosti?

– Mi nismo bili par godina ovdje, imamo sad novog člana u sastavu, kao šestog čovjeka. Riječ je o izvrsnom glazbeniku, vrhunskom, ja bi rekao, i hvala Bogu mladom, on se zove Krunoslav Golubičić. On je sjajan momak koji izvrsno pjeva, lijepo izgleda i baš mi je drago da je došao među nas, i doista mislim da stoji pred njim budućnost. Ako meni grlo otkazuje, on će imati frontalnu ulogu, i to je sada najvažnija novost. Prošle godine smo objavili novi album s novim pjesmama, koji se zove *Nostalgija*. Uz to nam je Croatia Records, kao nakladnik, objavila i dvije kombinacije pjesama iz vremena kad smo se zvali Zlatni dukati i iz vremena Najboljih hrvatskih tamburaša. Neka mi oprostite svi oni koji to mrže, i ja mrzim taj naziv, ali ja se još uvijek nadam da ćemo to promijeniti u nekom dogovoru s našim bivšim menadžerom, što jako teško ide, ali nada nikad ne umire.

Spomenuo si zadnju CD-ploču s naslovom Nostalgija. To ne znači da uskoro hoćete završiti...

– Ne, to je nostalgija za prošlim vremenom. A što je još pred nama? Bez obzira što smo mi već prije naučili živjeti od sviranja, jednostavno smo svi shvatili da ne znamo ništa bolje raditi od ovoga jer svatko od nas, ako bi znao nešto bolje raditi, već bi odavno prestao svirati. Pred nama su još vjerojatno mnoge duge noći, i mnogi ljudi koji će s nama dočekati zore dok nas, naravno, služi zdravlje i snaga. Ono što je najvažnije da u nama još nije nestalo želje za tim i glazbom. Iako, normalno, mi malo stariji, naspram mladima koji su u sastavu, teže podnosimo noći, ali još uvijek smo tu.

Hvala lipo za razgovor.

– I tebi hvala, i lip pozdrav svim Hrvatima, prije svega Gradišćancima, ma gdje bili!

BUDIMPEŠTA – Dana 29. siječnja zasjedao je peteročlani Nadzorni odbor Croatice Kht. Na dnevnom redu bile su tri točke: Prihvaćanje plana rada Croatice Kht. za 2008. godinu, Biranje predsjednika Nadzornog odbora i Razno. Sastanku su nazočili članovi Nadzornog odbora koje je delegirala Hrvatska državna samouprava: Štefan Krizmanić, Marija Petrič, a Jozo Solga bio je odsutan, te članovi koje je delegirao Savez Hrvata u Mađarskoj: Marija Pilšić i Mišo Šarošac. Uz njih sastanku je nazočio ravnatelj Croatice Čaba Horvath te uime vlasnika Croatice Kht, uime HDS-a, predsjednik Mišo Hepp, a uime Saveza Hrvata u Mađarskoj predsjednik Joso Ostrogonac. Za predsjednicu Nadzornog odbora ponovno je izabrana dosadašnja predsjednica Marija Pilšić. Nova sjednica Nadzornog odbora predviđena je za travanj.

BUDIMPEŠTA – Ove se godine šesti put priređuje Susret kazališta nacionalnih manjina Republike Mađarske. Arcusfest 2008 se održava od 23. veljače do 2. ožujka u budimpeštanskom kazalištu Thalia i Kazalištu lutaka, uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine. Susretu će sudjelovati 19 kazališnih ansambala s 22 predstave. Hrvatsko kazalište iz Pečuha ovaj put će izvesti, 1. ožujka u Thalii, dramu Miroslava Krleža Sprovod u Theresienburgu. Peta filmska smotra nacionalnih manjina bit će otvorena 28. ožujka u budimpeštanskom Nacionalnom kinu Uránia.

ZAGREB – Goranov vijenac za ukupan doprinos pjesničkoj umjetnosti dodijeljen je pjesnikinji Jasni Melvinger, izvijestio je u utorak Tvrtko Vuković, predsjednik Goranova proljeća, manifestacije koja se ove godine održava 45. put. U književni život Jasna Melvinger stupila je 1956, s pjesmom objavljenom u novosadskome književnom listu Polja. Njezin književni opus čini 11 zbirki stihova. Baveći se hrvatskom književnom poviješću 19. stoljeća, priredila je šest knjiga i napisala za svaku pogovor. Plod njezina stručnog rada jesu šest srednjoškolskih udžbenika u suautorstvu te visokoškolski priručnik Leksikologija. Za svoj književni rad dobila je nekoliko priznanja, uz ine, i povelju »Visoka žuta žita« za sveukupno književno djelo i trajni doprinos hrvatskoj književnosti, od strane Umjetničkog odbora 17. pjesničkih susreta Drenovci 2006. Nagrada »Goran« za mlade pjesnike, za koju se natjecalo 76 rukopisa, pripala je apsolutnici Antoniji Novaković za rukopis »Lako mi je biti lošija«.

Kako pretočiti svoj zavičajni govor u pisanu riječ?

I.

Svakog petka s nestrpljenjem i znatiželjom očekujem da stigne Hrvatski glasnik. Čitam sve napise, nađe se, naime, u svakome ponešto interesantnoga, svakako, i informativnoga. Rekoh, čitam sve što se napiše u ovome našem jedinom listu, ali naravno pokušavam da dodem i do drugih listova, čak i do onih s one strane ove naše južne granice. Dešava se da mi stignu do ruke i takve novine – to su obično tjednici – koje u svom zaglavlju nose ponosito čak ime „Bunjevačke”. Znam i za Hrvatsku riječ iz Subotice, pa Hrvatske novine iz Beča, a pobrinuo sam se da malo provirim do one naše tromeđe zapadne, da vidim kako i na koji način komuniciraju sa svojim čitateljima naši Slovenci u Porablju.

E, pa slika stečena na ovaj način više je nego šarolika, ponegdje čak zbunjujuća. Trebaš si dobro zasukati rukave kako bi se snašao i shvatio što je što, pa i zašto je onako kako jest.

Trebam otvoreno reći, sa simpatijama čitam sve one napise što ih potpisuje Tiho ili Bernadeta. Naravno, ne iz istog razloga. Čini mi se, naime, da pružaju pouzdanu sliku o svim onim zbivanjima koja „oslikavaju” život u svim onim njegovim segmentima koji karakteriziraju svakidašnje i „svetačne” trenutke naših gradišćanskih i zalskih Hrvata. Naravno, pročitam ja sve ono što se odnosi na ovaj moj bačvanski kraj, pa i Baranju te Podravinu, ali dok o ovim predjelima prilično dosta znam, ili mislim da znam, spomenuto Gradišće i Zala su za mene prava nepoznanica. Ipak, ja koji osobnog iskustva glede Gradišća i Zale nemam, bit ću smion iznijeti svoj zaključak: dok se Tiho koristi svojim zavičajnim jezikom, iz prostog razloga što želi svojim čitateljima prenijeti informacije na „njihovom jeziku” koji oni, mislim s punim pravom, smatraju svojim, Bernadeta se služi, i to lijepo, standardnim hrvatskim koji, nažalost, uvjeren sam u njezinu okruženju, izuzev „školovanih” u našim hrvatskim školskim ustanovama, slabo razumiju. Tu i tamo sam naišao i na tekstove, mislim u prvom redu g. Joške Vlašića, a on je znalac onoga hrvatskog zavičajnoga govora zalskih Hrvata. Možda bi i ovakav pristup jeziku i čitateljstvu bio više potreban. Kada bi slučaj bio drugačiji, ne bismo čitali riječi običnih ljudi iz ovih naših sela prema kojima: „za kaj nama hrvatske mise (maše) kada mi ne znamo horvatski?” Poučne, a istovremeno i žalosne riječi. Ovome je suvišan ikakav komentar!

Mislim, treba biti prilično upućen u jezikoslovnu problematiku kako bi čovjek pokušao donijeti bilo kakav zaključak glede ispravnosti uporabe ovog, recimo gradišćanskoga govora bilo u pismenoj, bilo u usmenoj

formi. Stoga bi me doista zanimalo što je sve rekao i preporučio na Kiseškoj konferenciji dr. Ernest Barić, predstojnik katedre na pečuškoj univerzi. Naime, kako piše Tiho: „dr. Ernest Barić je zeo pod povećalo domaći tisak na gradišćanskohrvatskom jeziku i dao i korisne savjete za daljnje djelo novinarki, ter svim gradišćanskim peršonam s perom u ruki.” (Vidi Hrv. gl. br. 38 o. g., str. 9.)

Bilo bi odista zanimljivo čitati mišljenje, recimo sud g. Barića, jer je dobro znano da je njegova ljubav proučavanje dijalekata, a drugo pak što u tom Gradišću koliko je sela, toliko je govora. Jedno je čitati tekstove napisane na petrovošelskoj jezičnoj bazi, a drugo, ako se autor oslanja, recimo, na umočki, ili čak na nardanski govor. Inače ovaj potonji – ako se ne varam – jezik je Matilde Böls, koje se ja sjećam kao profesorice bivše „naše škole” u Budimpešti. Ja bih, naravno, rado čitao mišljenje o stvaranju poezije, i to na svome zavičajnom jeziku. (Iskreno rečeno, namučio sam se dok nisam sve odgonetnuo čitajući njene uistinu divne stihove.) Zanimalo bi me njeno shvaćanje iz onog razloga što ona odlično vlada hrvatskim književnim jezikom, pa se ipak hvata pri pisanju svoje najintimnije poezije svoga zavičajnoga govora. To je za mene prosto fenomen. Znam doduše da se i u Hrvatskoj i danas njeguje, na primjer, pjesništvo na čakavskome, pa fešta kajkavskih popevki itd. Ovo je za mene svjedočenje o tomu da se nastoje uočiti elementi pojedinih zavičajnih govora, a koji su svojevremeno uživali status književnog jezika poput onoga srednjovjekovnog dubrovačkoga. A da pri tomu ni mjesta nema onoj možda tu i tamo postojećoj bojazni kako bi ovakva praksa šarenila u jezičnoj kulturi mogla naškoditi ugledu književnog jezika, ponešto kazuje i nama pod ovim našim podnebljem. Recimo glasno i otvoreno: zašto da se u potpunosti izgubi ova naša, po mnogima milozvučna ikavica koja je isto služila za stvaranje književnih djela veoma važnih u onim vremenima prvih desetljeća XX. stoljeća. U tim godinama ljute mađarizacije ta su djela služila u nedostatku jačih argumenata za oslonac i bedem obrane. Čitajući pjesme i igrokaze Ivana Petreša, Antuna Karagića i Miše Jelića, okrijepio je dušu svoju naš seljak i našao u njima utjehu za svoju bol.

Čini mi se, naši se Hrvati u Gradišću snalaze u uporabi svoga zavičajnoga govora, naravno uz postojeće poteškoće. Možda im najviše znači ono materijalno i duhovno zaleđe koje im znači austrijski dio Gradišća. A što je najvažnije od svega da uspiju uočiti taj svoj zavičajni govor, jer bez njega

oni više nisu Hrvati. Na osnovama svoga zavičajnoga govora svakako će lakše stići do one zavidne razine usvajanja književnog jezika, što će samo u onoj mjeri smatrati svojim ukoliko imaju i svoj, samo njihov gradišćanski govor. Dilema, ako je uopće ima, može se postaviti samo u jednom pitanju: razumiju li baš svi oni ovu pisanu varijantu svoga govora?

Unatoč krupnim razlikama, ipak postoje neke sličnosti s onim problemima koji „muče” našu bunjevačku braću preko granice, a donekle i u našem okruženju. Iako donekle i ispolitizirana, i ova problematika zaslužuje našu pozornost. Ja se pak prvenstveno želim zabaviti ovim našim bunjevačkim pitanjem koje smo smatrali riješenim, a riješilo se na onaj način koji se pokazao kudikamo pogubnim. Umjesto da se ustrajalo na ukazivanju na sličnostima i istovjetnostima glede standardnoga hrvatskoga jezika i bunjevačkoga govora, krenulo se putem nijekanja svega što se može nazvati bunjevačkim i bunjevštinom.

Nasreću, po ovom se pokazuju znatne izmjene, samo da ne bude sve zakasnjelo.

Nastavak slijedi

Stipan Švraka

Trenutak za pjesmu

Anica Kostalić-Fujsz

Gledaj u sunce

U ljeto gledaj u blistavo sunce
Kad je teško i steže Ti srce,
Digni gore glavu, ispruži ruke
Da Ti odlete brige i muke.

Jesen sakupi kišu u dlan
Kad Ti nemiran i tužan dan
Još se u vodi odazire tuga,
A kad je sipaš, nadu skupljaš.

Kad Te opkoli brz i hladan vjetar
Ne boj se zime – slušaj što pjeva,
Da čuješ pjesmu i glas željan
Kojeg odavno oko Tebe nema.

A kad zimi ima bijelog snijega,
Pusti nek' Te nosi snaga veselja;
Igraj, sanjkaj, pusti se sa brijega
Gore ćeš lakše uz pomoć prijatelja.

Otvori oči i srce za tajne
Kad proljeće stvara igre bajne,
Budi se priroda i boje krasne,
A u nama ljubavi trajne.

Započeli su s „našivavanjem“

Hrvatska manjinska samouprava u Kaniži i u zimskim danima organizira razne aktivnosti za zajednicu. Sredinom siječnja žene su započele šivati ručni rad na kojem su uzorci «kajkavske ruže», tj. motiv koji se nalazi na narodnoj nošnji pomurskih Hrvata.

Prva aktivnost kaniških Hrvata u 2008. g.

Teta Marija Tišler

Na selu u zimskom razdoblju žene su si uvijek pronalazile poslove, većinom neki ručni rad. Čihale su perje, plele košare, od komušine izradivale razne potrepštine, tkale ili šivale. Kako se ovi običaji, odnosno radovi ne bi zaboravili, kaniška manjinska samouprava pobrinula se da se žene ne dosađuju ni ove zime.

Organizirala je za njih šivanje motiva «kajkavske ruže», u čemu je pomogla teta Marija Tišler iz Mlinaraca, koja točno, vjerodostojno zna koji cvijet ili pupoljak s kojim bojom treba šivati.

Teta Marija već 30 godina šiva stolnjake, bluze, „frtune“ s motivima kajkavske ruže. Ima dvije kćeri pa je svakoj trebala šivati garniture, i one ih uvijek stavljaju na stol kada dolaze gosti.

– Našivavate sam naččila sama. Vidla sam kak je na žnori, i tak sam i ja delala. Gledala sam kak je narajzano i tak se hapila našivavate. To je minta na žnori koja se dene na glavu. Teško je našivavate, kaj je gosto i drobno, treja jako znate kak idu ružice na par, vek na par je tre gledate. Treja čerleni, žuti, rozni, modri, zeleni konac. Treja našivavate ružice, bombeke, pak srce posred – pokazivala je teta Marija i objašnjavala ženama u Kaniži.

Žene su se trudile što bolje naučiti jer prvi radovi bit će iznenađenja, pa trebaju biti jako lijepi.

Marija Vargović, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Kaniži, govorila je i o drugim programima u tekućoj godini, ali je zabrinuta zbog pomanjkanja državnih i županijskih potpora. Tradicionalne programe svakako želi ostvariti. Ima i takvih koji ne iziskuju veliku materijalnu pomoć, odnosno sama hrvatska zajednica se pobrine za to da se dobro osjećaju i obnove nekadašnje seoske običaje, kao npr. «Iakovni četrtak», koji se priređuje u središtu grada, kao i fašnik.

Pred Uskrsom opet će proraditi radionica pisanica, a u proljetnom će se razdoblju orga-

nizirati i tradicionalna priredba, Kulturna smotra zalskih Hrvata, na kojoj sudjeluju kulturne udruge hrvatskih pomurskih naselja.

U proljetnom razdoblju opet će organizirati tečaj hrvatskoga jezika. Među planovima je organiziranje hrvatsko-mađarskoga vjerskog susreta, no to ovisi o financijskim mogućnostima. Samouprava želi preko ljeta organizirati folklorni tabor za tamburaše koji redovito probaju s učiteljem glazbene umjetnosti Žoltom Trojkom. Predsjednica za male tamburaše svaki put pred probom drži tečaj hrvatskoga jezika kako bi uz hrvatsku glazbu znali i pomalo govoriti hrvatski.

Hodočašće u Komaru i ove će se godine prirediti, jednako kao i susret hrvatsko-mađarskih cvječara u vrijeme došašća.

Plesna skupina samouprave redovito proba i već ima dvije koreografije na repertoaru. Lani je Međimurska županija pomogla s koreografom.

Grad Kaniža svake godine materijalno potpomaže manjinsku samoupravu, što je obećano i ove godine. *beta*

Bogatstvo...

Fašenjska povorka u Hrvatskom Židanu

Foto: Helga Meršić

SERDAHEL – U Regionalnom Fedakovu domu 7. veljače održano je zasjedanje predstavnika državnih saveza ribolovnih društava iz Mađarske i Hrvatske. U posredništvu serdahelskoga Ribolovnog društva «Partizan», na čelu s Ladislavom Markanom, dvije su strane razmotrile plan sporazuma o međusobnoj suradnji koji će službeno potpisati u Jegerseku početkom travnja.

SUMARTON – Dana 31. siječnja sastali su se predstavnici pošte iz Čakovca i Kaniže radi dogovora u svezi s održavanjem susreta poštara, koji se već tradicionalno priređuje naizmjenično u Sumartonu i u Čakovcu. Ove je godine red na mađarskoj strani, pa je dogovoreno da susret pomurskih i međimurskih poštara bude održan potkraj ožujka.

ZAGREB – Internetski portal Tportal utemeljio je novu književnu nagradu, koja će prvi put biti dodijeljena 15. svibnja u sklopu Zagrebačkog sajma knjiga. Autoru najboljega domaćeg izdanja u prošloj godini pripast će sto tisuća kuna, čime je nagrada nazvana 'roman@tportal.hr' najunosnija godišnja književna nagrada u Hrvatskoj, rekla je Alemka Lisinski, ravnateljica Sektora za korporativne komunikacije T-HT-a. Istaknuvši da je interes čitatelja za hrvatsku prozu izniman, predsjednik žirija Miroslav Mićanović izrazio je nadu da će pobjednički roman i autor dobiti pažnju koju tim izborom i zaslužuje. Uz njega, u žiriju su Alida Bremer, Tomislav Brlek, Ana Grbac, Igor Mandić, Jadranka Pintarić i Roman Simić Bodrožić. Žiri ima pravo pozvati autore i izdavače da prijave romane koji prema njihovoj mišljenju treba uzeti u konkurenciju. Također je najavljeno da će naslovi širega kruga izabranih romana, njih 11, biti objavljeni 26. ožujka, a uži krug od pet naslova 3. svibnja.

Na natječaj, koji je otvoren od 4. veljače na stranici *roman.tportal.hr* i traje mjesec dana, izdavači i autori mogu prijaviti prvo izdanje romana napisanog na hrvatskom jeziku, objavljenog od 1. siječnja do 31. prosinca 2007, kod izdavača registriranog u Hrvatskoj. Za nagradu mogu konkurirati i već nagrađena djela.

Zagrebački sajam knjiga održat će se od 6. do 17. svibnja u zagrebačkoj knjižari 'Profil Megastore'.

Na njemu bi, po najavama upravitelja sajma Dražena Dabića, trebali gostovati mnogi pisci iz inozemstva, a središnja mu je tema 'Novi hrvatski roman'.

Potonja

Hrvatska samouprava dobila ured

Jozo Dudaš, Jozo Solga i Tamás Reiz u novom uredu

U nedjelju, 27. siječnja, u Potonji je na uporabu mjesnoj hrvatskoj samoupravi svečano predana obnovljena uredska prostorija. Svečanom činu nazočili su zamjenik predsjednika Hrvatske državne samouprave Đuso Dudaš, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Šomodske županije Jozo Solga, te predstavnici mjesnih i hrvatskih samouprava okolnih naselja. Događaju je dala osobiti ugođaj družina Hrvatskoga kazališta iz Pečuha, koja je na veliko zadovoljstvo gledatelja izvela igrokaz Antuna Karagića: Pošteni varalica u režiji Lászla Bagossya. Glavne su uloge igrali Stipan Đurić, Eva Polgar, Erika Žarac i Slaven Vidaković.

Načelnik sela Potonje i predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, Tamás Reiz i Jozo Dudaš, prilikom predaje novih prostorija rekli su kako su putem natječaja uspjeli dobiti 1.300.000 Ft, od kojih je obnovljen nekadašnji službeni stan. Jedna od tri obnovljene prostorije ovom prigodom predana je hrvatskoj samoupravi, a druge dvije će se koristiti u zajedničke svrhe: tu će se smjestiti, naprimjer, omladinski i umirovljenički klub. Potonjski je načelnik istaknuo kako ovom gestom žele poslužiti i kao primjer ostalim hrvatskim naseljima. Naime, zakon obvezuje samouprave da osiguraju potrebnu infrastrukturu manjinskim samoupravama, ali, kako je primijetio, u stvarnosti jako malo hrvatskih samouprava raspolaže vlastitim prostorijama.

Predsjednik Hrvatske samouprave istakao je da je suradnja između dviju potonjskih

samouprava oduvijek bila uzorna. Do prošlih izbora funkcije mjesne i manjinske samouprave obavljao je isti sastav, a promjenom propisa, u sadašnjem ciklusu došlo je do razdvajanja, tj. nisu spojena ta dva tijela. Bez obzira na to, dvije samouprave i nadalje zajednički izvode sve svoje akcije. Selo je malo, ima tek 270 žitelja, od kojih su većina Hrvati. Kao i u drugim podravskim selima, problem stvara starenje stanovnika i pomanjkanje mladeži. Unatoč tome dvije samouprave redovito priređuju svečanosti povodom Majčinog dana, Dana sela, Svetog Nikole i Božića, te organiziraju zajedničke izlete za žitelje. U tijeku je program uljepšavanja sela, u čemu svi rado sudjeluju. Za ovogodišnji Dan sela samouprave planiraju urediti i svečano predati mjesni park, koji će simbolima ukazivati na hrvatski karakter naselja. Načelnik Tamás Reiz ističe da poglavarstvo sela mora učiniti sve kako bi se očuvalo Hrvatsvo u Potonji. Dodaje vrlo zanimljivu misao po kojoj je Hrvatsvo za podravka naselja ujedno i mogućnost, i to možda jedina mogućnost za uzdizanje iz svekolikog propadanja.

Potonjani dobro surađuju s naseljem Gornje Bazje iz Hrvatske, koje potječe još iz sedamdesetih godina, a žele još više razviti suradnju s domaćim hrvatskim zastupničkim tijelima, konkretno, rado bi pružili gostoprimstvo nekoj od sjednica županijskog ili državnog poglavarstva u novopredanim prostorijama.

t. k.

Dr. Jože Takač, dobitnik županijskog priznanja za manjine

Odbor za nacionalne manjine i jednakost i prava Skupštine Zalske županije svake godine dodjeljuje priznanja osobama koje su mnogo pridonijele uzdizanju manjina u županiji.

Na lanjskom Danu manjina u Letinji predsjednik Odbora László Vajda uručio je priznanje dr. Joži Takaču, predsjedniku Hrvatske manjinske samouprave u Fičehazu.

Dr. Takač još za vrijeme osnivanja Društva Horvata kre Mure uključio se u društveni život naših Pomuraca. Kao jedan od osnivača bio je poticateljem registriranja Društva, od 1994. do 2004. bio je članom njegova predsjedništva, a i sada je član te organizacije.

Od 1994. g., kao donaćelnik Fičehaza, bio je odgovoran za manjinska pitanja, a pošto je postao načelnikom, ujedno je bio i predsjednik hrvatske manjinske samouprave. Od 1995. g. zastupnik je Hrvatske državne samouprave, u prošlom mandatu bio je predsjednik Odbora za pravna pitanja, a sada je njegov član. Sudjelovao je i u radu Mješovitog odbora Međimurske županije za suradnju s pomurskim Hrvatima. Nakon osnivanja samouprava među prvima je potaknuo uspostavljanje prekogranične suradnje s Donjim Vidovcem, što i nadalje gaji. Zastupnik je u Županijskoj hrvatskoj manjinskoj samoupravi i aktivno sudjeluje u njezinu radu. Lani je diplomirao na pravu, a svoj diplomski rad napisao je iz manjinskog sustava u Mađarskoj.

O svojim osjećajima u svezi s priznanjem rekao je:

– Mislim da svojim znanjem hrvatskoga jezika nisam baš puno pomogao hrvatskoj manjini, ali uvijek sam pratio manjinski zakon, svojim radom i prijedlozima pokušao sam pomoći i uvjeriti nadležne za bolja rješenja u formuliranju uređaba za manjine. Predložio sam bolje financiranje za manjinske škole s predmetnom nastavom. Sudjelovao sam u radu odbora za pripremanje manjinskog izbornog zakona.

Neki misle da lani nisi dovoljno zastupao interese manjine sela kada se nakraju manjinska samouprava suglasila s rješenjem da se zatvori škola.

Dr. Jože Takač

– Može biti da je to izvana tako izgledalo. Dok sam bio načelnik, uvijek sam se borio da osnovna škola ostane u mjestu, unatoč velikom deficitu na kraju godine, ali smo to uvijek uspjeli nadoknaditi iz raznih izvora. Novoizabrana mjesna samouprava time se nije željela baviti. Mnogo puta smo usuglašavali mišljenja, obrazlagao sam na koji način bi se mogli smanjiti troškovi ustanove i u kojem obliku bi ona nadalje mogla djelovati, ali je naša manjinska samouprava uvidjela da se nova samouprava ne želi boriti s takvim problemima jer se plaši deficita od 35 milijuna. Nova samouprava drukčije je zamislila budućnost sela. Oko ukidanja škole vukla se rasprava umalo godinu dana. Roditelji su već bili zaprepašteni, pa i djeca. Nažalost, manjinska samouprava nije imala iza sebe mnoštvo roditelja koje bi se borilo nadalje za manjinsko školstvo. Suglasili smo se s time da viši razredu odlaze u Kerestur, a niži razredi ostanu, no zbog dugog prepiranja roditelji su upisali svoju djecu u druge škole, pa ih je ostalo vrlo malo (4-5), zbog toga je ukinuta škola. Naša će samouprava pokušati nešto učiniti za učenje jezika. Beta

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Budimpešte i Hrvatske manjinske samouprave V. Okruga i u Budimpešti je 26. siječnja u Palači «Duna» održan Hrvatski bal koji je svečanim kulturnim programom otvorila folklorna skupina Veseli Gradišćanci iz Unde, a nakon programa bal je svirao Orkestar Orašje iz Vršende.

Foto: Dr. Sebestyén Ferenc

HERCEGOVAC – Ove godine 14. dani pučkog teatra održavaju se 22. veljače u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, tj. njezina Odjela za urođene hrvatske manjine i Hrvatske čitaonice Hercegovac u Hercegovcu. Kazališna manifestacija posvećena pučkom teatru okuplja amaterska društva hrvatskih manjinskih zajednica iz susjednih zemalja; nije natjecateljskoga karaktera. U programu redovito sudjeluje i Dramska grupa Hrvatske čitaonice Hercegovac. Na 14. danima pučkog teatra sudjelovat će amaterska društva hrvatskih manjinskih zajednica iz Bosne i Hercegovine te iz Srbije.

SPLIT – Drugo izdanje Festivala pričanja priča 'Pričigin' održat će se od 29. do 31. svibnja u Splitu, a organizacijski odbor i ove godine raspisuje nagradni natječaj za kratku priču. Natječaj traje do 12. travnja 2008. Pravo natjecanja imaju svi koji pišu hrvatskim jezikom. Natječaj je javan.

Autori uz priču trebaju napisati svoje puno ime i prezime, kontakt adresu i telefon te kratke podatke o svom životu i radu. Priča može imati najviše pet kartica teksta (9000 znakova uključujući i praznine), a treba biti poslana isključivo na adresu pricigin@pricigin.hr s naznakom 'za natječaj'. Svaki autor smije poslati do tri rada. Priče ulomci iz većih proznih cjelina ili već objavljavani radovi neće se uzimati u razmatranje. Popis pristiglih radova i imena autora moći će se pronaći na www.pricigin.hr, a nagrađeni radovi u cijelosti će biti objavljeni na stranicama Festivala. Priče se ne honoriraju. Autori prve tri odabrane priče stječu pravo ispričati ih u sklopu jedne od večeri Festivala. Odabrane priče od strane žirija bit će po svršetku Festivala objavljene u elektroničkoj ili tiskanoj publikaciji. Ravnatelj Festivala je dr. sc. Petar Filipić. Organizacijski odbor Pričigina čine: Renato Baretić, Meri Butirić, Jasna Gluić, Ana Krželj, Vedran Matošić i Petar Filipić.

BUDIMPEŠTA – Na natjecanju koje je imalo cilj otkriti darovite glazbenike, a koje je održano u organizaciji kuće Fono iz Budima, lani od 70 orkestara stručna prosudbena komisija izabrala je 21 produkciju. U tri kategorije, narodna, svjetska i džez-glazba, proglašena su po tri najbolja mjesta. Prvo mjesto u kategoriji narodne glazbe osvojio je Orkestar „Vizin” iz Pečuha, u sastavu: Zoltán Vízvári, Milan Sabo, Zsombor Horváth, Silvestar Balić, Márton Horváth, László Mészáros. Pobjednike, među njima i Orkestar „Vizin”, moći ćemo uživati poslušati tijekom snimanja albuma u subotu, 16. veljače od 20 sati u koncertnoj dvorani KI-LATO u Budimpešti.

Poklade u Katolju

BIKIĆ – Hrvatska manjinska samouprava priređuje Prelo bez granica koje će se potporom mjesne samouprave održati u subotu, 23. veljače, u Športskoj dvorani s početkom u 19 sati. U prigodnom programu nastupa KUD «Tanac» iz Pečuha, a goste će zabavljati Orkestar «Čabar» iz Baje. Na priredbu se pozivaju sve zainteresirane hrvatske skupine i klubovi (30-40 članova), koji će biti besplatno pogošćeni, a o putnim troškovima sami se moraju brinuti. Prijaviti se može najkasnije do 18. veljače u Načelničkom uredu na telefonu 79/8451-188/11 ili kod Bare Jagić na telefonu 79/450-810.

ERČIN – U tome naselju na obali Dunava, racki su Hrvati 1. veljače, u sklopu hrvatske plesačnice, priredili pokladno veselje na tragu tradicije svojih predaka. Još i sredinom prošloga stoljeća tamošnji su Hrvati u vrijeme poklada posjećivali kuće jedni drugima i nosili domaćinima u poklon po jednu lijepu crvenu jabuku. Ovogodišnja zajednička pokladna priredba obilovala je čevapima koje su sami spremili, ajvarom, pačjom masti i kruhom te, dakako, veseljem okupljenih. Obukli su se u raznorazne maske i veselili zajedno. Osim male djece pokladama su sudjelovali i članovi Plesne skupine Zorica, koji marljivo vježbaju. Veselo kolo bilo bi nezamislivo bez svirke tukuljskoga „Perkovca” koji je i ovoga puta uveseljavao naše Erčince. Osim spomenutog sastava društvo su uveseljavali i svirci iz Kalaza. Erčinski Hrvati nagodinu spremaju još veće pokladno veselje, kazao je za Hrvatski glasnik Marko Sili.

KAPOŠVAR – U sklopu niza Mikroregije Mađarske objavljena je 14. knjiga o Šomodskoj županiji, točnije o Podravskoj regiji. Urednica izdanja od 189 stranica jest novinarka Éva Izményi. Knjiga iz bogate ilustracije i fotografije donosi kratak prikaz svih naselja Podravske regije od Barče do Izvara. Opis mjesta, uz mađarski, možemo pročitati na njemačkom i engleskom jeziku, a na hrvatskome, nažalost, nema sažetka. Uz općeniti prikaz Podravine, posebno je poglavlje posvećeno znamenitim osobama te mikroregije, odnosno uza zemljovide možemo se upoznati s turističkim i prirodnim ljepotama podravskoga kraja.

VINKOVCI – Godišnja smotra hrvatskih folklornih koreografskih ostvarenja FOKA priređuje se 1. ožujka u Vinkovcima. Na smotri sudjeluju koreografska ostvarenja koja predstavljaju folklorno stvaralaštvo hrvatskog naroda u zemlji i dijaspori, po izboru selektora. Stručni žiri koji prati smotru odabire tri najbolje koreografije. Prvi festival folklorne koreografije održan je 2003. godine u Zagrebu. Selektori festivala su Goran Knežević i Andrija Ivančan.

Selce u dolini između brežuljaka, s Karašicom koja neumorno žubori, a u njemu veseli i gostoljubivi ljudi – to je Katolj. Godišnje napišemo nekoliko napisa i u našem tjedniku o njemu i njegovim ljudima, šokačkim Hrvatima. Jedno od središnjih godišnjih okupljanja Katoljaca na tragu tradicije i čuvanja običaja svakako su katoljske poklade, koje organizira hrvatska samouprava naselja uz potporu mjesne samouprave. Tako je to bilo i ove godine.

Otkada su poklade u Katolju? Od davnina. Nekad davno Katoljci, katoljske Šokice, bili su poznati po svojim ženskim pokladama. Žene su napunile svoju košare hranom i vinom, stavile je na glavu, i uputile se u Planinu na veselje i smijeh, zabavu. Muškarcima nije bio dopušten pristup. Ako bi se koji i odvažio približiti se Planini i ženskome društvu, vesele bi ga žene brzo skinule do gaća pa i više. Nekad je to tako bilo uz bečarce i pošalice koje nam i danas tako sočno mogu kazati najstariji Katoljci, a najvjernije oni koji su bili svjedoci i sudionici takvih ženskih poklada. Bio je to način života i njegov sastavni dio.

Vrijeme i običaji se mijenjaju. Danas su katoljske poklade prilika za okupljanje male seoske hrvatske zajednice, onih koji su ostali u Katolju i onih koji su pronašli dom u nekom obližnjem selu ili gradu. Okupljanje roditelja i djece, unuka. Prilika da se izvadi iz ormara nošnja, zapjeva pjesma i zapleše. Oko četrna-

est sati polako su se pokladari počeli okupljati pred seoskim domom kulture, 2. veljače ove godine. Krenulo se polako uz zaprežna kola sa svircima, ovoga puta s Veselim Udvarcima, od kuće do kuće, zastalo i pjevalo, plesalo. Premda je vrijeme mirisalo na kišu, koja je povremeno i škropila veselo društvo, nikome ona nije smetala, pogotovo ne katoljskim maškarama. Uz domačine, pokladama su sudjelovali i članovi plesne skupine iz Surdukinja koji su se također obukli u šokačku narodnu nošnju, zajedno s Katoljcima. I tako od kuće do kuće, polako se kolona uputila iz sela prema Planini. Polako uz brdo do podruma i vinograda na Planinu s koje puca prekrasan pogled na baranjsku ravan. Jela i pića ispred podruma na stolovima u izobilju, kuhano vino, fanjki, ispred podruma se plesalo i pjevalo, naravno, u kolu. Zapalila se lomača, zaplesalo oko nje, pao je i poneki sočan bečarac. Sa zalaskom sunca maškare su se uputile natrag u selo prema domu kulture gdje je u 18 sati započeo bogati kulturno-umjetnički program u kome su sudjelovali plesači iz Surdukinja te oni iz Katolja, učenici i mladež, polaznici plesne škole KUD-a Baranja, koji ima i sjedište u ovome malom baranjskom mjestu. Nakon kulturno-umjetničkog programa slijedio je bal. Veseli Udvarci su se pobrinuli za dobro raspoloženje do kasnih jutarnjih sati – reče nam zastupnik katoljske Hrvatske manjinske samouprave Gabor Klajić. *bpb*

MASKENBAL U SANTOVU

Tradicionalni maskenbal u santovačkome hrvatskom vrtiću, na zadovoljstvo mališana, pa i roditelja, priređen je u četvrtak, 31. siječnja, uz maškare, ples i druge zabavne sadržaje. Maskenbal Hrvatske škole održat će se pak u četvrtak, 14. veljače, u mjesnoj

gostionici, s početkom u 15 sati, a uz razredne zajednice od 1. do 8. razreda, kao i svake godine, očekuju se roditelji, bake i djedovi. Djeca će i ove godine imati živu glazbu jer će na zabavi svirati „Čabar” iz Baje.

Tekst i slika: S. B.

Izradila: Dijana Kovači
iz Ficehaza

Mesopust na Undi

S jako velikim veseljem i voljom su se undanski školari i njevi roditelji ublikli u različne maškare 2. februara, zadnje fašenske subote. Još i godina je prestala curiti kada su krenuli na mimohod. Lako more biti da su sriću dimnjačari-tamburaši doprimili ki su kroz cijeli put jačili i igrali gradišćanske pjesme. Djed i baba su vrteći tancali na kolskom kotaču, da na kraju nastanu plamen na ognju na kojega su je hitili da čim prlje pozabimo zimu, hladnoću i sve zlo ča je za nami.

Marija Fülöp-Huljev
Foto: Monika Gostom

Djelači škole i čuvarnice su imitirali „specijalni ophod na Duhe”

Maskenbal u garskoj školi

Kako nas je izvijestila učiteljica hrvatskoga jezika Smilja Zegnal-Faragó, u subotu, 9. veljače, u mjesnom domu kulture u Gari organiziran je već tradicionalni Maskenbal Općega prosvjetnog središta. Na snimci vidimo dio učenika nižih razreda mjesne osnovne škole koji pohađaju predmetnu nastavu hrvatskoga jezika.

S. B.
Slika: Smilja Zegnal-Faragó

Na ovom ognju su pogorili djed i baba

Djed i baba još na kolskom kotaču

Hrvatski bal u Kisegu

PEČUH – Predstava Sprovod u Theresienburgu nastala na tekst Miroslava Krležine imala je zagrebačku premijeru 13. veljače s početkom u 20 sati na Sceni Habunek u Maloj dvorani Lisinski, te 14. veljače, također s početkom u 20 sati. Predstava je nastala na temelju Krležine proze o Glembajevima, u dramatisaciji Sanje Ivić. Redatelj je Tomislav Pavković, scenografkinja Marta Crnobrnja, kostimografkinja Zsuzsa Tresz. Ova kazališna koprodukcija Scene Habunek Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu i Hrvatskoga kazališta u Pečuhu imala je pečušku praznovodbu 21. prosinca 2007. u Hrvatskom kazalištu. U predstavi glume: Božidar Orešković, Marinko Leš, Dušan Bučan, Vlasta Ramljak, (Barbara Vicković), Slaven Vidaković i Stipan Đurić.

BEČ – Ovogodišnji Dan mladine, u organizaciji Hrvatskoga akademskoga kluba (HAK), održat će se u Filežu prvog vikenda mjeseca rujna. Dan mladine jedanput je već organiziran u Filežu, i to 1981. godine. Program još nije konačan, ali kako mladi Hrvati iz Austrije najavljuju, sigurno će biti ponovno novih zanimljivih sadržaja.

GÜSSING – Pod predsjedanjem predsjednika Radne zajednice Alpe–Jadran, predsjednika Gradišćanske pokrajinske vlade Hansa Niessla, na Plenarnome skupu u Stegersbachu (Gradišće), održanom potkraj protekle godine, postavljene su smjernice za „jubilarnu godinu“ 2008, koja će biti u znaku mota „30 godina Alpe–Jadrana“. Za koju godinu planira se više glavnih priredaba: u travnju će Güssing biti organizator Alpe–Jadran školskoga sportskog dana, a u mađarskoj Željeznoj županiji održat će se Ljetne igre mladih, za koje je već sad pristiglo 1200-ak prijava. Jedan od vrhunaca bit će i natjecanje vinara Alpe–Jadrana tijekom jeseni. Na jubilarnome Plenarnom skupu 2008. trebale bi se sastati i sestrinske organizacije „RZ alpskih pokrajina“ i „RZ podunavskih pokrajina“.

PEČUH – Na regionalnome turističkom sajmu Turizma 2008 (Tourism 2008 – Travel Bourse of Pécs) koji će se održati od 7. do 9. ožujka u Pečuhu, u organizaciji ŽK Split i Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije, prikazat će se i turistička ponuda srednje Dalmacije. Na sajmu će nastupiti putničke agencije, hotelsko-ugostiteljske tvrtke i turističke organizacije iz Malte, Cipra, Tunisa, Češke, Slovačke, Poljske, Hrvatske i Mađarske. Lani je sajam imao više od deset tisuća posjetitelja i 156 izlagača. Hrvatska će svoju ponudu posjetiteljima predstaviti na prostoru od 15 četvornih metara.

Bal su ljetos otvorili: (sliva) Tamás Báthly, parlamentarni zastupnik, ter Šandor Petković, predsjednik HMS-a u Kisegu

Talijanske gigantne maske, lampioni, ukusno uredjena dvorana je čekala goste 2. februara, subotu, u kiseškom hotelu „Irott-kő“, na tradicionalni mesopusni bal Hrvatov. Od 1994. ljeta gradska Hrvatska manjinska samouprava je glavni organizator ovih balov. Mjesni prvač Hrvatov Šandor Petković pozdravio je časte goste i sve nazočne. Pokrovitelj bala Tamás Báthly, parlamentarni zastupnik, je uz ostalo rekao: „*Hrvati u Kisegu si peldodavno čuvaju identitet kroz razne tradicionalne, kulturne, vjerske i civilne mogućnosti. Vaša manjina je jedna od najjačih zajednic, kot i važan čimbenik na društvenoj i političkoj razini.*“

Bal je otvorila folklorna grupa „Četarci“ s najnovijom koreografijom „Četarski fašnjak“ Undanca Pištija Kolosara. Iako dvoranu nisu mogli urediti kotno staru hižu, publika je oduševljeno pratila poznate gradišćanske jačke i tance. *Sve ptičice iz gore..., Kad sam*

Svako ljeto je veći interes za ov bal

ja bil mladi junak... – su već zajedno pjevali hrabriji u dvorani. Mladi folklorišti nudili su nam ugodni ulaz u cjelonoćnu zabavu, uz muzičku pratnju prisičkih tamburašov, pod peljanjem Djurija Vlašića. Potom je narodnu glazbu izminila zabavna muzika. Šaputali su da Pinka band iz Petrovoga Sela nastupa u ovoj formaciji zadnji put na ovom balu. „ali čedu biti jako dobri, ali pak jako slabi! – to je bilo pitanje. I bili su – kako smo na to već naučni – fantastični! Malogdo je ostao pri stolu kad su zaszvirali. Za večeru kod švedskoga stola su gosti imali veliki izbor različnoga jila, sve je bilo friško i ukusno. Na tomboli glavne nagrade, biciklu i prase, su nek drugi dan mogli domom otrpimiti srični i veseli dobitnici. Već je bila zora kad je Mikloš Kohut s tovaruši pokao instrumente i druge potrebne stvari u auto. Oni najhrabriji su još ostali od ranoga jutra da si još zajaču. Na prisički, židanski, undanski način pravoda je još lipša jačka. Predsjedniku Hrvatov Šandoru Petkoviću i članom Hrvatske manjinske samouprave: Julijani Brezović, Imriju Haršanjiu, Karlu Meršiću i Matiji Štefaniću čestitamo za uspješno organiziranje ovoljetnoga Hrvatskoga bala.

Marija Fülöp-Huljev

Foto: Béla Farkas

Četarski fašnjak je oduševio goste

Prelo u Gari

Okupili se garski Bunjevci sa svih strana

Na blagdan Svijećnice, u subotu, 2. veljače, u Bačkoj je održano čak tri pokladne zabave: Marindanski šokački bal u Santovu (o kojem smo već pisali), te Velika bunjevačka prela u Kačmaru i Gari, sve u organizaciji mjesnih hrvatskih samouprava.

Kako nam reče predsjednik hrvatske samouprave Stipan Krekić, u garskom domu kulture okupilo se 360-ak gostiju iz Baje, Baškuta, Santova, Čavolja, Bačina, Dušnoka, Kečkemeta i drugih naselja. Više ne bi moglo ni stati, jedva je bilo mjesta za ples. Kao i svake godine, u prigodnom su programu nastupili članovi hrvatske skupine iz mjesnog vrtića i Omladinska plesna skupina, koji su izveli bunjevačke dječje igre i plesove: Valpovo, Bunjevačku svitu, a Antun Takač pjevao je pjesme Zvonka Bogdana.

Svojom nazočnosti bunjevačku zabavu uveličali su Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Angela Šokac-Marković,

predsjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata, i načelnik sela Béla Faa.

Za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći «TS Bačka», a jedan blok odsvirao je i orkestar starijih tamburaša, u kojem su bili Stipan Krekić, Grgo Kovač, Ivan Jasenović i drugi. Zabava bunjevačkih Hrvata uz pjesmu i ples, uz najprivlačnije veliko kolo koje je ispunilo dvoranu, potrajala je do zore.

S. B.

Snimka: *Smilja Zegnal-Faragó*

SUBOTICA – »Na Prelu su bile četiri države«, kažu organizatori subotičkoga Velikog prela održanog 2. veljače. Naime, osim Subotičana i gostiju iz cijele Vojvodine, na Prelu su bili i gosti iz Hrvatske, Crne Gore te Mađarske, među njima i predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp. On je posjet Subotici iskoristio i za susret s predstavnicima Hrvata iz Crne Gore koji su također nazočili Prelu. Tako je u društvu predsjednice Hrvatske građanske inicijative iz Crne Gore Marije Vučinović i koordinatora u Nacionalnom vijeću Hrvata u Crnoj Gori Zvonka Dekovića posjetio i Gradski muzej i NIU »Hrvatska riječ« gdje ih je primila i vršiteljica dužnosti Jasminka Dulić.

BEČ – Folklorni ansambl „Anno 93“ iz Beča 26. siječnja priredio je međunarodni folklorni festival u glavnom gradu Austrije. Na festivalu je nastupilo devet folklornih skupina različitih narodnosti, među njima i Koljnofska kulturna grupa koja je prvi put sudjelovala ovom festivalu koji se odvija u organizaciji Austrijsko-hrvatske krovne organizacije za obrazovanje, kulturu „Anno 93“, a pod pokroviteljstvom Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske. Na ovoj, šestoj, smotri, Koljnofci su se predstavili sa svojom Ženskom klapom „Golubice“, tamburašima koje vodi Geza Völgyi i plesačima pod vodstvom Petra Mogyórosija.

Kajkavci znova na balu

Tamburaški sastav Goranci iz Koljnofa
(foto: Gordon Recktenwald)

Dva zaslužni peljači hrvatskoga
kulturnoga žitka u Umoku:
sliva Attila Horváth i Joško Jurinković
(foto: Gordon Recktenwald)

Hrvatska manjinska samouprava Umoka i Hrvatsko kulturno društvo *Kajkavci*, 25. januara, petak, peti put su jur pozvali goste na hrvatsku feštu, kamo drugamo nek u restoran Tornácós u Hečki. Bal su otvorili koljnofski tamburaši *Goranci*, med kimi gusla i peljač umočkih tamburašev Janoš Sallmer, ovako je veljek razumljivije zašto su Umočani dupljasto aplaudirali i koljnofskom muzičkom programu. Hrvatsko kulturno društvo *Kajkavci* je ovom prilikom predstavilo Trogirske tance, u koreografiji Štefana Kolosara, ki je ujedno i predsjednik Županijske hrvatske samouprave. To je i zato važno jer u dotičnoj županiji, u Jursko-mošonsko-šopronskoj, kako sve hrvatske bale, tako i ovu zabavu je i pinezno podupiralo spomenuto hrvatsko tijelo. Joško Jurinković, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Umoku, ter Attila Horváth, načelnik sela, ujedno i predsjednik HKD-a *Kajkavci*, u svoji svetačni govori znova su potaknuli kako su zadovoljni da je i ljetos čuda ljudi skupadošlo (već od 120-imi su bili), jednu noć se veseliti, zabavljati, strefiti se s tovaruši, poznaniki, dragimi ljudi iz toga naselja. Bogata tombola, svenek ukusna večera i, naravno, zvanaredna mužika petroviskoga Timar-trija i ovput je balsko mnoštvo do zore držala u dobrom štimungu.

-Tiho-

Konačno krenu teatarska kola

Zavolj betega petroviskih igrokazačev 3. februara, nedilju, na domaćoj pozornici još nije održana premijera komedije Marca Camolettia. Pokidob u domaćem selu za vrime posta se neće igrati, prva predstava igrokaza

Presidanje u Parizu (Boing, Boing)

je predvidjena ovoga vikenda u Hrvatskom Židanu. Tako petroviski igrokazači svakoga zainteresiranoga čekaju 16. februara, subotu, od 19 uri začeto u židanskom kulturnom domu, a drugi dan na Undi od 15 uri u mjesnom kulturnom domu. Petroviščani će moći viditi ov igrokaz nek 30. marcijuša, nedilju, od 19 uri, a budimpeštanska Hrvatska manjinska samouprava XII. okruga je pozvala društvo na gostovanje 12. aprila, takaj subotu.

-Tih-

PANSION KOMFORT
u ZAVIČAJU
RASPORED SMJEŠTA ZA 2007. GODINU
NOVI PUTI ZA ENIGMA I ZAVIČAJ

132. VI - 30. VII	razdoblje za odmor - cijena 1640 kn
132.9. VI - 06. VII	razdoblje za odmor - cijena 1640 kn
132.06. VII - 14. VII	1640 kn
132.14. VII - 22. VII	1640 kn
132.22. VII - 30. VII	1640 kn
132.30. VII - 07. VIII	1640 kn
132.07. VIII - 15. VIII	1640 kn
132.15. VIII - 23. VIII	1640 kn

Uz ovu cijenu uključeno je: trojevanjski doručak, trojevanjski večer, trojevanjski piće, trojevanjski supe, trojevanjski voćni salata, trojevanjski čaj, trojevanjski kava, trojevanjski desert, trojevanjski slatkiši, trojevanjski voćni salata, trojevanjski čaj, trojevanjski kava, trojevanjski desert, trojevanjski slatkiši.

PANSION
ZAVIČAJ

13249 Perle
tel: 00385123616-034
fax: 00385123616-044
zavicaj@zavicaj.com.hr
www.zavicaj.com.hr

PANSION KOMFORT
u ZAVIČAJU
LOKALNI JAVNI KULTURNI DOM

132.30. VII - 07. VIII	1640 kn	1640 kn	1640 kn	1640 kn
132.07. VIII - 15. VIII	1640 kn	1640 kn	1640 kn	1640 kn
132.15. VIII - 23. VIII	1640 kn	1640 kn	1640 kn	1640 kn

PRIJAVNI LIST - JELENTKEZÉSI LAP
NOMER: 13249
ADRESA: 13249
KAPUSZÁR - KAPUSZÁR TARTÁS, TEL. FAX E-MAIL:

RAZDOBLJE DATUM BROJ SMJEŠTA
ADRESA: 13249
13249
13249
13249
13249

DRUGI IME: Putelj - alište

BRANKA MAČUBLAŽETIN VEŽE!
Hrvatski gimnazije Mladost Križevci
u restoranu Luteran
13. veljače 2007. u 19 sati

2007

ZAVIČAJ

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi preplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49. HU ISSN 1215-1270